

ALEKSANDER ZAKRZEWSKI

Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu im. Bolesława Bieruła i Wydział Weterynaryjny Wyższej Szkoły Rolniczej we Wrocławiu w okresie 10-ciolecia

Zast. prof. dr Tadeusz Sobiech
Dziekan Wydz. Wet. WSR Wrocław

Dzieje Wrocławskiego Wydziału Weterynaryjnego zaczęły się w czasie i przestrzeni daleko poza Wrocławiem. W lecie 1942 roku, w którym armia hitlerowska była jeszcze na Wschodzie omawiano już we Lwowie zalety i wady Wrocławia jako przyszłej siedziby polskiego Uniwersytetu zawierającego także Wydział Medycyny Weterynaryjnej. Poważny wpływ na powstanie tego Wydziału wywarły starania, zmierzające do utworzenia Studium Weterynaryjnego przy Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W sierpniu 1944 r. zgłosiło się do prof. dra Zygmunta Markowskiego bawiącego wówczas w Krakowie kilkudziesięciu studentów, którzy naukę rozpoczęli we Lwowie z prośbą o umożliwienie im kontynuowania i ukończenia studiów. Po porozumieniu się z obecnymi również na miejscu profesorami Med. Wet. Klisieckim, Łopatyńskim i Poluszyńskim wyjednano w Senacie Uniwersytetu Jagiellońskiego zgodę na otwarcie Studium med. wet. przy Wydziale Rolniczym U.J. Opracowano czteroletni plan studiów i ogłoszono wpisy studentów. Zgłosiło się około 100 studentów i studentek na 1-szy rok studiów i kilkudziesięciu studentów z lat wyższych. W tym samym czasie, na wiosnę 1945 roku, była już aktualna sprawa montowania Uniwer-

sytytu we Wrocławiu. W imieniu zorganizowanej już grupy weterynaryjnej prof. Markowski zwrócił się do Delegata Ministerstwa Oświaty prof. dra Stanisława Kulczyńskiego, kierownika spraw wyższych uczelni we Wrocławiu, z sugestią założenia Wydziału Weterynaryjnego. Trudności były duże. Ponieważ poprzednio Wrocław nie posiadał Wydziału Weterynaryjnego trzeba było wszystko budować od podstaw w oparciu o jedyną Katedrę Weterynarii, jaka istniała w b. Instytucie Rolniczym. Mimo to pierwsi zwiadowcy w osobach byłych asystentów Lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej, Koledzy Zbigniew Jara, Karol Buluk i Alfred Senze pojawiają się w dymiącym jeszcze Wrocławiu dnia 28 czerwca 1945 r. i nawiązują łączność z prof. Konopińskim, który dnia 11 maja, w trzeci dzień po zdobyciu miasta dotarł pieszo do Wrocławia. W tydzień po nich przybywają z Krakowa dalsi asystenci pod przewodnictwem prof. dra Andrzeja Klisieckiego, który obejmuje kierownictwo nad wrocławską grupą weterynaryjną. W dwa dni po nich przybywa 35 studentów. Zapal, doskonała karność i koleżeństwo przybyłych sprawia, że zarówno w uzbrojonej straży akademickiej jak i w zdobywaniu kwater i żywności grupa weterynaryjna wybiła się wnet na pierwszy plan. Przygotowując pomieszczenia dla przyszłego Wydziału przy ul. Norwida 25, pracownicy grupy bez żadnej siły pociągowej wywieźli z przed klinik 80 wozów gruzu, zdobyli tysiące sztuk dachówek i własnoręcznie kładli je na zniszczone dachy budynków. Zwieźli tysiące sztuk szkła laboratoryjnego, przyrządów i sprzętu dla przyszłych pracowni Wydziału. Wybrali i zabezpieczyli dziesiątki domów i mieszkań dla przyszłych pracowników Wydziału w dzielnicach Oporowa, Biskupina i w pobliżu siedziby Wydziału. Prace te prowadzono dosłownie w chłdzie i głodzie, przy licznych wypadkach szkorbutu u pracowników i prawdziwej epidemii wrocławskiego paratyfusu. W pierwszych dniach listopada rektor Kulczyński mógł oficjalnie zawiadomić grupę weterynaryjną o otwarciu Wydziału. Radość pionierów weterynarii wyraziła się w znamieny dla owych czasów sposób. Wieczorem dnia 3 listopada wystrzelono w niebo kilkadziesiąt rakiet i bomb świetlnych.

- wyleczenia wągrzycy mózgu u owcy. Rentgenografia zmian ścięgnowo-kostnych u konia (dyss. dokt.) 1952. *Lesław Lewandowski*: Zagadnienie roślin trujących dla zwierząt domowych na terenie Śląska (dyss. dokt.) 1952. Z prof. dr B. Janowskim: Botanika wg wykładów uniwersyteckich (skrypt) 1948. Z prof. dr B. Janowskim: Encyklopedia rolnictwa wg wykładów uniwersyteckich (skrypt). *Jerzy Lipanowicz*: Z z. prof. dr T. Sobiechem: Zarys epizootologii (skrypt) 1950. Próba biologiczna w niedokrwistości zakaźnej koni (dyss. dokt.) 1951. Z z. prof. dr T. Sobiechem: Biały obraz krwi w śródkórnym odczynie tuberkulinizacyjnym u bydła. Gruźlica 1953. Zagadnienie niedokrwistości zakaźnej koni w ZSRR, 1950. Różycy, pomór, grypa świń — zwalczanie i zapobieganie. 1950. Odczyn tuberkulinizacyjny u źrebąt zakażonych niedokrwistością zakaźną koni. 1952. *Julian Luks*: Badania nad wpływem niektórych drobnoustrojów na namnażanie rzesistka bydlęcego w pożywce sztucznej. (dyss. dokt.) 1951. *Bolesław Łukowski*: Dzieje konia na Śląsku. Ruchy koni na swobodzie i w pracy. Fotografia, czy rysunek w zootechnice? Przegl. Hodowl. *Zbigniew Madej*: Nieprawidłowość wrodzona anatomicznej budowy śledziony u świni. Z dr J. Szaflarskim: Zatrucie fosforem cynku Zn_3P_2 u zwierząt domowych. Med. Wet. 1947. Z dr M. Sobocińskim: Ortopedia weterynaryjna (skrypt) 1949. Ciała obce w przewodzie pokarmowym świń na tle niedoboru żywienia. 1954. *Franciszek Matejczyk*: Badania warunków wsi podgórskiej (dyss. dokt.) 1952. *Roman Matuszewski*: Wartość rozcieńczonych tuberkulin w odczynie śródkórnym bydła. 1953. *Tadeusz Michalski*: Zastosowanie próby alergicznej śródkórno-powiekowej w diagnostyce motylicy u bydła. (dyss. dokt.) 1952. *Andrzej Modrakowski*: Trzyletnia obserwacja tzw. raka strzałki kopytowej. Med. Wet. 1952. Pozorne zerwanie ścięgien zginaczy. Med. Wet. 1953. Zerwanie m. peroneus tertius u konia. Med. Wet. 1953. *Władysław Nadwyzawski*: Problem uprawy kukurydzy pastewnej, a postęp rolnictwa w Polsce. *Rudolf Niemczuk*: Nowe książki — Miód pszczoły. Bartniki 1949. Pszczelnictwo wędrownie. Pszczelarstwo 1950. 3—4. Wpływ sulfathiasolu sodowego i antybiotyków na bac. larvae in vitro i in vivo. 1953. *Franciszka Olbrychtowa*: Charakterystyka zarodowej obory bukowickiej. (dyss. dokt.) Pol. Arch. Wet. 1952. *Jan Owsiński*: Szczegółowy przypadek wodogłowia wrodzonego u źrebęcia. 1953. *Józef Pater*: z prof. dr T. Konopińskim: Skuteczność stosowania u zarodowego bydła nizinnego w Wielkopolsce. Prz. Hod. *Stanisław Patyk*: Z badań nad zarobaczeniem przewodu pokarmowego u owiec i diagnozy hemonchozy u bydła. (dyss. dokt.) 1950. Pasożyty przewodu pokarmowego owcy oraz próby rozpoznania hemonchozy u bydła drogą alergiczną. Pol. Arch. Wet. 1952. Rozpoznanie hemonchozy owiec i kóz metodami alergicznymi. Acta Paras. Pol. 1952. *Roman Piechocki*: Wpływ ogierów arabskich na hodowlę koni w Wielkopolsce. (dyss. dokt.). *Kazimierz Poleszczuk*: Zmiany guzowate w przynierzach psów. (dyss. dokt.) Pol. Arch. Wet. 1952. *Tadeusz Potyra*: Ochrona przed wstrząsem histaminowym za pomocą środków farmakologicznych. (dyss. dokt.) 1946. *Marian Pytasz*: Przemiana wapniowo-fosforowa w porażeniu poponodowym u krów. Med. Wet. 1951. Poziom fosforu i wapnia u krów ze zmianami w wymionach. *Wilhelm Radek*: Włóknik przeszkodą w użytkowaniu konia. Med. Wet. 1948. Rozstrzeń i przetoka przewodu Stensena. Med. Wet. 1949. *Marian Roj*: Próbné uboje koni typu ciężkiego. Rocz. Nauk. Rol. 1951. *Marian Skorka*: Zastosowanie narkozy wodnikiem chloralu w chirurgicznej praktyce weterynaryjnej u psów. (dyss. dokt.) 1949. *Józef Słociński*: Organizacja służby weterynaryjnej na Dolnym Śląsku i uwagi w sprawie ustawowego zwalczania zaraźliwych chorób zwierzęcych. (dyss. dokt.) 1948. *W. Jerian Słoniowski*: Antagonizm środków nasennych i pobudzających. (dyss. dokt.) 1947. *Karol Sobczyk*: Usuwanie zaburzeń nerwów trzewnych u koni i bydła przy pomocy blokady spłotu słonecznego (pl. solaris). (dyss. dokt.) 1949. *Marian Sobociński*: Inwolucja naczyń pępkowych u zwierząt domowych. (dyss. dokt.) 1952. Kość krucza u krowy. Nieznany i niezwykle rozwój tej kości. Pam. Zjazdu Pol. Tow. Anat. 1951. Zmiany embrionalne w tętnicach pępkowych bydła. Wspólnie z Z. Madejem: Ortopedia weterynaryjna. 1949 (skrypt 600 stron). *Konrad Stelmach*: Przyczynek do techniki usuwania sterca u psów. (dyss. dokt.) Prz. Wet. 1949. *K. zimiera Syi-wester* wspólnie z L. Ogielskim i A. Skurskim: Flora bakteryjna procesu gnilnego w warunkach tlenowych. Acta Microb. 1953. wspólnie z L. Ogielskim i A. Skurskim: Dynamika wzrostu bakterii w procesie gnilnym powierzchniowym. Przem. Rol. i Spoż. 1953. wspólnie z L. Ogielskim i A. Skurskim: Badania nad żywotnością pączek paratyfusu B w gnijącym mięsie. *Jerzy Szliarski* wspólnie z L. Madejem: Zatrucie fosforem cynku Zn_3P_2 u zwierząt domowych. Med. Wet. 1947. *Alfred Szaro*: Wpływ minusowych temperatur na jaja wylęgowe przed rozpoczęciem lęgów i na wyniki lęgów. (dyss. dokt.) 1951. *Matylda Szczudłowska*: Niektóre choroby skórne u psa. Med. Wet. 1948. Doświadczenia z bonowiną u zwierząt. Med. Wet. 1949. Zaburzenia rozwojowe na tle rozstroju regulacyjnego przysadki mózgowej u psa. Med. Wet. 1951. Los ciał obcych u bydła. Med. Wet. 1952. Uszkodzenie rogówek w zatruciu talem u psa. Med. Wet. 1953. Okulistyka weterynaryjna. PWN 1953 (skrypt). wspólnie z K. Szczudłowskim: Choroby i leczenie zębów u koni. Wet. Inst. Wyd. 1949. *Stanisław Szmyd*: Przyczynek do kliniki i terapii zapalenia pęcherza moczowego u psów i kotów. 1946 (dyss. dokt.). *Lucjan Turnau*: Wpływ surowego (zimnego) wychowu cieląt i jałownika na zdrowotność bydła. (dyss. dokt.). *Józef Utzig*: Wartość diagnostyczna reakcji dwuazowej Erlicha w medycynie weterynaryjnej. (dyss. dokt.) Wojsk. Przegl. Wet. 1952. wspólnie z F. Wandokantym: Leczenie niektórych form wyprysku wewnętrznego pochodzenia (eczema endogenes) przy pomocy wit. F i B₆. Med. Wet. 1951. Wspólnie z F. Wandokantym: Błędne wyniki w wykrywaniu barwika krwi metodą benzydynamy. Wojsk. Przegl. Wet. 1952. Wspólnie z F. Wandokantym: Przyżyciowe hartowanie tuszcy jodem. Wspólnie z F. Wandokantym: Ciała hamujące nitozę w hubie brzożowej. Wspólnie z F. Wandokantym: Spalanie cukru w komórce nerwowej. *Zygmunt Voelkel*: Wpływ kastracji chirurgicznej i hormonalnej na przystość wagi ciała loch. (dyss. dokt.) 1951. *Aleksandr Waluszewska-Bubieniowa*: Rozwój postembrionalny mózgu świń. *Zenon Wachnik*: Wpływ doustnego stosowania emulsji śledziony u zdrowych psów. 1953. *Lechosław Wałkowski*: Badania nad wpływem stilboestrolu na żywotność nasienia buhaja in vitro. (dyss. dokt.) 1951. *Leonard Weber*: Pszczelarski pawilon szufladowy. Bartniki 1949. Budownictwo i sprzęt pasieczny 1949. Podr. Ul składany i całoroczna gospodarka w nim. Wyd. Ośw. Roln. 19550. *Wincenty Więckowski*: Poziom hemoglobiny u prosiąt. (dyss. dokt.) 1951. *Wergiliusz Woźniak*: Wahania zawartości tłuszczu w mleku na podstawie materiałów zebranych w oborze bukowickiej 1950. *Zdzisław Wujcikowski*: Wpływ środowiska podgórskiego na pokrój nizinnego bydła. (dyss. dokt.) 1949. *Bogdan Wrzyszczyński*: Możliwości rozwoju przemysłu mięsnego na obszarze aktywizacji pasa przyodrzańskiego. (dyss. dokt.) 1949. *Jan Zarzycki*: Zmiany histologiczne tkanki mięśniowej przy zakażeniu własniami (Trich. spiralis) (dyss. dokt.) 1951. *K. zimierz Zarzycki*: Sądy nad zwierzętami. Problemy 1949. Motywy zwierzęce w herbach i pieczęciach miast i osiedli Dolnego Śląska. (dyss. dokt.). *Zdzisław Zawadzki*: Przenikanie drobnoustrojów przez skorupkę jaja kurzego. 1951. Wspólnie z L. Ogielskim i L. Szopą: Badania środków spożywczych zwierzęcego pochodzenia wg programu Kat. Nauki o Śr. Spożywczych Zwierzęcego Pochodzenia. 1949 (skrypt). *Jan Zieliński*: Zastosowanie odczynu alergiczno-śródkórno-powiekowego w diagnostyce pasożytów u koni (dyss. dokt.) 1952. *Jan Zwierzchowski*: Wartość swoistych szczepionek ochronnych w leptospirozie (dyss. dokt.) 1952. *Ryszard Badura*: Szkliviaki u konia na tle własnego przypadku. 1954. *Jerzy Lipanowicz*: Wyniki badań nad niedokrwistością zakaźną w ośrodkach hodowli koni w latach 1948—51.

- jelita ślepego przez odbyty, Med. Wet., 1953, Torbiele zastoinowe gruczołów ślinowych, *Henryk Balbierz*: Ustalenie zawartości hemoglobiny u psów o oseskach po zastosowaniu mieszanek mineralnej o składzie: żelazo, miedź, magnez (dyss. dokt.) 1952, Penicylina w leczeniu narządu oddechowego u psów. Rzadki przypadek pożądanego psa przez pszczoły (wspólnie z dr T. Janiakiem), Med. Wet., 1951, Z dr T. Janiakiem: Rzadki przypadek kamicy jelitowej u konia, Med. Wet., 1952, *Władysław Baran*: Badania porównawcze nad działaniem mocznikiem i toksycznym substancji purynowych z grupy kofeiny u królików (dyss. dokt.), Obraz kliniczny zatrucia talem u zwierząt, Med. Wet., 1949, Diagnostyka kliniczna chorób wewnętrznych zwierząt domowych (skrypt), 1952 PWN, *Roman Bednarczyk*: Badania nad jakością wełny wojskowych materiałów kożuchowych (dyss. dokt.), 1949, *Michał Bohosiewicz*: Notatki z pracowni toksykologicznej, Med. Wet., 1949, Z pracowni toksykologicznej, Med. Wet., 1949, Zatrucie solą u świń w świetle badań laboratoryjnych (dyss. dokt.), Med. Wet., 1953, Przypadki zatrucia arsenem i fosforem, Med. Wet., 1952, Zatrucie psa weratryną, Med. Wet., 1952, Przyczyny zatrucia solą kuchenną u świń, Med. Wet., 1953, *Bolesław Borkowski*: Badania biometryczne i taksonometryczne kóz walbrzyskich (dyss. dokt.), 1952, *Zenon Bubiń*: Toksyczność Azotoksu dla kur (dyss. dokt.), 1951, *Bolesław Cena*: Badania nad wydajnością rzeźną bydła w związku z wahaniami wagi żywej targowiskowej po 24 godzinach przegłodzenia (dyss. dokt.), 1948, *Antoni Cisowski*: Nowotwory gruczołów mlecznych u suk w obrazie anatomo-patologicznym (dyss. dokt.), 1947, *Władysław Cytrycki*: Reakcja wiązania dopełniacza przy nasaczeniu koni (dyss. dokt.) 1950, *Zbigniew Czajkowski*: Skład chemiczny powietrza pomieszczeń zwierzęcych, Med. Wet., 1951, Badania ilościowe nad zawartością dwutlenku węgla, amoniaku i siarkowodoru powietrza pomieszczeń zwierzęcych (dyss. dokt.) 1952, *Tadeusz Dziubek*: Mikroskopowe badanie śluzu pochwowego u loch (dyss. dokt.) 1951, *Roman Eljasiewicz*: O zakrzepach tętnicy płucnej na tle własnego przypadku, Med. Wet., 1948, 6, Morfologia guzowatych tworów w śledzionie psów (dyss. dokt.) 1949, Pol. Arch. Wet., 1951, Kilka przypadków tzw. nadziślaków u psów, *Tadeusz Garbuliński*: O zmianie barwy fenoltaleiny w kwasach i zasadach, *Kazimierz Gawęcki*: Tucz wczesnozimowy gęsi w świetle dimorfizmu płciowego (dyss. dokt.) Roczn. Nauk Rol., 1953, *Jarosław Grabiński*: Sero logiczne oznaczenie typów leptospirow u psów we Wrocławiu (dyss. dokt.) 1952, *Bronisław Hauptman*: Resorpcja i zachowanie się sulfanilamidów we krwi zwierząt domowych (dyss. dokt.) 1952, *Tadeusz Janiak*: Wartość lecznicza nitrogranulogenu w nosówce psów (dyss. dokt.) 1951, Wyprysk u psów — leczenie antystyną, Med. Wet., 1953, Wrodzone przemieszczenie serca na szyję u rocznego byczka, Granulogen w lecznictwie weterynaryjnym (wspólnie z dr W. Baranem), Med. Wet., 1952, Z dr H. Balbierzem: Rzadki przypadek pożądanego psa przez pszczoły, Med. Wet., 1951, Z dr H. Balbierzem: Rzadki przypadek kamicy jelitowej u konia, Med. Wet., 1952, Diagnostyczne badanie moczu (skrypt), PWN 1952, Choroby układu moczowego (skrypt), PWN 1953, Z prof. dr S. Runge, J. Koprowskim i S. Karwasem: Skaza krwotoczna u bydła, Med. Wet., 1952, *Janina Janiszewska*: O niektórych kryteriach służących do rozpoznania stadiów larwalnych oraz przynależności gatunkowej larw z rodzaju *Contracaecum* Railliet — Henry 1922, Komos. Ser. A, 1947, *Caryophyllaeides fennica* (G. Schneider 1902), nowy dla Polski gatunek tasienka z rodziny *Caryophyllaeidae*, Frag. Faun. Mus. Zool. Polon., 1948, *Sphaerostomum maius* sp. nov., un nouveau vers parasite *Squalius cephalus* (L) Polon., Vol. V, 1949, Some Fish Nematodes from the Adriatic Sea, Zool. Polon., Vol. V, 1949, Parasitogenetic rules, Janicki rule, Zool. Polon., Vol. V, 1949, *Biacetabulum sieboldi* Szidat — est elle la forme adulte d'*Archigenes sieboldi* Leuck? Zool. Polon., V, *Paraglaridacris silesiacus* n. g. n. sp. z rodziny *Caryophyllacidae*, Zool. Polon., Vol. V, Some Fish Trematodes from the Adriatic Sea, *Tomasz Janowski*: Badania nad środowiskiem hodowlanym nadwiślańskiej wsi przyczółkowej (dyss. dokt.) 1952, *Władysław J. Nowicki*: Z prof. dr B. Janowskim: Rola pastwiska kulturalnego w zapobieganiu chorobom wychowu zwierząt gospodarskich, Med. Wet., 1947, Groźba zatruc roślinnych, Med. Wet., 1948, Biologiczna metoda badania zdrowotności pasz treściwych (dyss. dokt.) 1951, Rośliny w lecznictwie zwierząt, Med. Wet., 1952, Pasze mineralne jako czynniki zdrowia zwierząt, Med. Wet., 1952, Pasze treściwe w świetle analizy botaniczno-biologicznej, Med. Wet., 1952, Dietetyka weterynaryjna i pasze dietetyczne, Med. Wet., 1952, *Zbigniew Jara*: Układ krzepnięcia krwi u karpia (dyss. dokt.) 1952, Invaginatio intestinalis u sumika amerykańskiego *ameiurus nebulosus* Folia Morph. 1950, Zmiany w skórze lina (*tinca tinca* Cuv.) spowodowane obecnością sporocyst z rodzaju *myxobolus*, Pam. III, Zjazdu Pol. Tow. Parazyt., 1952, Rozwój ikry sandacza (*lucio perca lucio perca*), Roczn. Nauk Roln., 1953, *Pectinella magnifica* Loidy w Odrze w rejonie Wrocławia, 1953, Etiologia i patogeniza posocznicy karpia w świetle powojennych badań, Med. Wet., 1953, Schorzenia pasożytnicze powodujące nieplodność ryb (ze szczególnym uwzględnieniem ligulozy), Med. Wet., 1953, Rekordowy okaz mszywiota *pectinella magnifica* Leidy, Problemy 1953, *Zofia Jarmoc*: Z z. prof. dr A. Skurskim: Rola przeciwciał anty — O, anty — H i anty — Vi w odczynie fagocytarnym, Med. Dośw. i Mikr. 1953, *Stanisława Jasińska*: Z z. prof. dr A. Skurskim i z. prof. dr T. Sobiechem: Dysenteria świń, Med. Wet., 1952, *Lech Jaśkowski*: Przyczynki do badań nad żywotnością nasienia buhaja w środowisku żółtkowo-cytrynianowym (dyss. dokt.) P.A.U., 1947, *Stanisław Jełowicki*: Studia nad owcą merynosową oparte na badaniach pokroju i użyteczności pogłowia owczarni zarodkowych w Melnie, Wicherzu i Salmie (dyss. dokt., Wydż. Roln.) Roczn. Nauk Roln., 1951, *Dominik Jastrzębski*: Obraz zmian anatomo-patologicznych w gruźlicy naturalnej (samoistnej) i doświadczalnej u koni, (dyss. dokt.) 1951, *Wiktor Jędrzejewski*: Występowanie homosyderyny w moczu koni chorych na anemię zakaźną (dyss. dokt.) 1950, *J. Juszczyk*: Z prof. dr M. Junym: Niektóre cechy cieląt nizinnych jako materiału rzeźnego w świetle wrocławskich badań, Roczn. Nauk Roln., 1951, *Zofia Kalinowska*: Badania żywotności nasienia na podstawie morfologii plemników (dyss. dokt.) 1951, *Stanisław Kamiński*: Próbné uboje koni lżejszego typu, Roczn. Nauk Roln., 1951, *Franciszek Klima*: Z prof. dr M. Junym: Ilość krwi u białej świni ostro-uchej i jej straty przy masowym uboju, Roczn. Nauk Roln., 1951, *Jan Koprowski*: Poziom bilirubiny w przebiegu niedokrwistości zakaźnej u koni, (dyss. dokt.) 1951, Z z. prof. dr B. Gancarzem: Rzadki przypadek moczówki prostej i napadowego krwiomoczu u 8-miesięcznego byczka, Med. Wet., 1951, Z dr Runge, T. Janiakiem i dr S. Karwasem: Skaza krwotoczna u bydła, Med. Wet., 1952, *Tadeusz Korzinek*: Laboratoryjne rozpoznanie ciąży u samic dzikich w ogrodzie zoologicznym, Med. Wet., 1953, *Jerzy Kotliński*: Z prof. dr T. Konopińskim: Rozwój kształtów u bydła nizinnego od urodzenia do pełnego rozwoju fizycznego, Roczn. Nauk Roln., 1949, Z prof. dr T. Konopińskim: Pielęgnowanie bydła, Przyczynki do poznania czerwonego bydła śląskiego, Roczn. Nauk Roln., 1950, *Jerzy Kotz*: W sprawie torbielowatości nerek i wątroby u konia, 1953, *J. n. Kozłowski*: Zmiany histopatologiczne w gruźlicy doświadczalnej myszek białych zakażonych dożylnie ludzkim typem prątków (dyss. dokt.) 1951, *Jerzy Krasuski*: Wartość rozcieńczonych tuberkulin w odczynie śródskórnym u kur, 1953, *Krzyszyna Kubalska-Wisłocka*: Wpływ różnych metod oszłamiania na stopień wykrwienia poubojowego cieląt (dyss. dokt.) 1950, *Marian Kubasiewicz*: Topografia rdzenia kręgowego u psa (dyss. dokt.) 1952, Topografia rdzenia kręgowego u bydła, Topografia rdzenia kręgowego u kozy, *Marian Kuprowski*: Histopatologia zakaźnego zapalenia jelit ślepych i wątroby u indyków (Typhlo — vel, enter — hepatitis infectiosa, Blackhead (dyss. dokt.) 1951, *Stanisław Lachowicz*: Wrodzona nieprawidłowość ujścia odbytu u szczeniaczki, Med. Wet., 1946, 12, Ciała obce u zwierząt, Med. Wet., 1950, Przypadek

określaniu ciąży u krów. Med. Wet. 1949, 3. Rentgeno-diagnostyka niektórych przypadków. Med. Wet. 1949, 4. Rola wapnia w czynnościowych zaburzeniach gruczołu mlekowego. Med. Wet. 1949, 7. Przypadek tęczy u suki w następstwie pruritus gravidarum. Med. Wet. 1950, 7. Jajowody a płodność. Med. Wet. 1950, 5. Próby zastosowania alkoholu w znieczuleniu nadosłonkowym u krów. Med. Wet. 1950, 4. Syntetyczne oestrony, a tzw. guzy Stickera u suk. Krytyczne uwagi na temat zwalczania tzw. bezobjawowej niepłodności. Med. Wet. 1950. Oestrony przy podciąganiu mleka u krów. Med. Wet. 1950. Laktacja u kozła. Med. Wet. 1950. Iperyty azotowy: jego lecznicze działanie przy zapaleniu wymion u krów. Med. Wet. 1951. Korzyści z blokady alkoholowej u krów. Med. Wet. 1951. O konieczności wydawania pewnych zarządzeń przy zwalczaniu niepłodności. Życie Wet. 1951. Wpływ bodźców na płodność u samic. Med. Wet. 1951. Paradoksalna spherotokia przenoszona ciąży. Med. Wet. 1951. Wpływ wykorzystania popędu płciowego na jego regularność u klaczy. Med. Wet. 1952. Praktyczne wykorzystanie bodźca nerwowego i polispermii w zwalczaniu niepłodności. Med. Wet. 1952. Próby leczenia hormonalnego tzw. guzów Stickera w świetle własnych doświadczeń. Med. Wet. 1952. Sztuczne żywienie prosiąt mlekiem sproszkowanym. Med. Wet. 1953. Pruszczycza a płodność. Med. Wet. 1953. Krwawienie u suk jako wczesny objaw zatrucia talem. Med. Wet. 1953. Badanie lek. wet. w ocenie płodności buhaja. Med. Wet. 1953. Z prof. R. Hohenbergiem: Odpowiedni dobór i ochrona cielic podstawą zwalczania niepłodności u krów. Med. Wet. 1953. Rola zaburzeń neuro — hormonalnych u niepłodnych samic. Med. Wet. 1953. Fantom własnego pomysłu dla nauki odkładania łożyska u krów. Med. Wet. 1953. Czy terapia tkankowa Filatowa zapobiega zatrzymaniu łożyska u krów? Med. Wet. 1953. Flora bakteryjna przy zatrzymaniu łożyska u krów. Penicylina i streptomycyna przy zatrzymaniu łożyska u krów. Stilboestrol przy zatrzymaniu łożyska u krów. Niepłodność u klaczy. Rola sztucznego unasieniania przy zwalczaniu niepłodności. Zachowanie się miana aglutynacyjnego u królic przy domacicznym wprowadzeniu szczepu S-19. Med. Wet. 1954.

Adam Skurski: Endotoksyny a fagocytoza. 1946. (dyss. dokt.). Fagocytoza pałeczek durowych w surowicach ludzi zdrowych i chorych na dur brzuszny. Med. Dośw. i Mikr. 1953. Z z. Prof. dr T. Sobiechem i dr S. Jasińską: Dysenteria świń. Med. Wet. 1952. Z lek. wet. Z. Jarmocową: Rola przeciwciał anty-O, anty-H i anty-Vi w odczynie fagocytarnym. Med. Dośw. i Mikr. 1953. Z z. Prof. L. Ogielskim i lek. wet. K. Sylwester: Flora bakteryjna procesu gnilnego w warunkach tlenowych. Acta Microb. 1953. Z z. Prof. dr L. Ogielskim i lek. wet. K. Sylwester: Dynamika wzrostu bakterii w procesie gnilnym powierzchniowym. Przem. Rolny i Spoż. 1953. Z z. Prof. dr L. Ogielskim i lek. wet. K. Sylwester: Badania nad żywotnością pałeczek paratyfusu B w gnilnym mięsie. Z z. prof. dr L. Ogielskim i dr E. Ogielską: Wykrycie toksyn w przedniej komorze oka przy zapaleniach tęczówki. Post. Okul. 1953. Z z. Prof. dr L. Ogielskim i dr E. Ogielską: Flora bakteryjna spojówki przedniej komory oka przy zapaleniu tęczówki. Z prof. dr A. Senze: Zachowanie się miana aglutynacyjnego u królic przy domacicznym wprowadzeniu szczepu S-19. Med. Wet. 1954.

Tadeusz Sobiech: Rozpoznanie motylicy za pomocą odczynu śródskórnego. (dyss. dokt.). 1948. Z dr J. Lipanowiczem: Zarys epizootologii 1950, skrypt. Choroby zawodowe lekarzy wet. Med. Wet. 1951. Formocybazol w lecznictwie wet. 1952. Epizootologia pruszczycy w świetle najnowszych badań. Med. Wet. 1952. Z z. Prof. dr A. Skurskim i dr S. Jasińską: Dysenteria świń. Med. Wet. 1952. Pruszczycza. Obserwacja kliniczno-epizootologiczna w punkcie izolacyjnym zarazy stadniczej. Z dr J. Lipanowiczem: Biały obraz krwi w śródskórnym odczynie tuberkulinizacyjnym u bydła. Wpływ środków przeciwalergiczych w odczynach tuberkulinizacyjnych. Odczyn śródskórny u bydła. Pol. Arch. Wet. 1952.

Kazimierz Szczudłowski: Zapobieganie ronieniu bydła. Med. Wet. 1948, 4. Kucie kopyt i racic. Wyd. IV. Lublin

1948. Niepłodność zwierząt hodowlanych. Lublin 1949. Z dr M. Szczudłowską: Choroby i leczenie zębów u koni. Lublin, 1949. Doświadczenia z przyrządami do usuwania brodawczaków. Med. Wet. 1950. Przypadłości rozmnażania zwierząt domowych. Lublin 1949. Złośliwy nowotwór u psa. Med. Wet. 1952. Pielęgnacja kopyt. Przegl. Hod. 1952. Weterynaryjna chirurgia ogólna. PWN 1953 (skrypt).

Ludwik Szopa: Rozróżnianie piór poszczególnych gatunków drobiu domowego. (Dyss. dokt.). 1952. Z dr L. Ogielskim i dr Z. Zawadzkiem: Badania środków spożywczych zwierzęcego pochodzenia. 1949 (skrypt). Ćwiczenia z higieny środków spożywczych (skrypt).

Adam Szwabowicz: Instytut Rolny Uniwersytetu we Wrocławiu. Med. Wet. 1945, 9. Istota moczopędnego i toksycznego działania kofeiny. Med. Wet. 1946, 6. Prosty przyrząd infuzyjny własnego pomysłu. Med. Wet. 1946, 8. Przypadek zatrucia kóz alkaloidami z grupy weratryny. Med. Wet. 1946, 10. Nowe możliwości zastosowania leczniczego chloramidu sodowego kwasu paratoluenosulfonowego w lecznictwie weterynaryjnym. Med. 1948, 10. Kilka uwag o potrzebie doniesień toksykologicznych. Med. Wet. 1947, 2. Najczęściej spotykane zatrucia zwierząt domowych. Kalendarz Lekarza Wet. 1947. Receptariusz. Kal. Lek. Wet. 1947. Receptariusz Weterynaryjny. Wet. Inst. Wyd. Lublin 1947. Farmacja Weterynaryjna. Wrocław 1949 (skrypt). Farmacja i Receptura 1952 (podręcznik).

Franciszek Wandokanty: Niespecyficzny wpływ adrenaliny na poziom cukru w wątrobie i w mięśniach. Med. Wet. 1949 (dyss. dokt.). Z prof. dr A. Senze: Przypadek tęczy u konia wyleczony insuliną. Med. Wet. 1948, 7. Rozmieszczenie glikogenu między wątrobą a mięśniami pod wpływem zastrzyków insuliny. Chemizm mięśni w myoglobinemii porażennej. Med. Wet. 1952. Rola witaminy B₁ w spalaniu cukru w mięśniach. Skrypt do do ćwiczeń z chemii fizjologicznej. PWN 1951. Dietetyka. PWN 1953. Kompendium z chemii fizjologicznej (praca zespolowa). Z dr J. Utzigiem: Leczenie niektórych form wyprysku wewnętrznego pochodzenia (eczema endogenes) przy pomocy wit. F i B₆. Med. Wet. 1951. Z dr J. Utzigiem: Błędne wyniki w wykrywaniu barwika krwi metodą benzydnową. Wojsk. Przegl. Wet. 1952. Z dr J. Utzigiem: Przyżyciowe hartowanie tłuszczu jodem. Z dr J. Utzigiem: Ciała hamujące mitozę zawarte w hubie brzożowej. Z dr J. Utzigiem: Spalanie cukru w komórce nerwowej.

Aleksander Zakrzewski: Z prof. dr J. Parnasem: Pomór i różycza świń. Wet. Inst. Wyd. Lublin 1947. O eozynofilii tkankowej węzłów chłonnych gruczolnych świń. Med. Wet. 1947. Na marginesie zamierzonej reformy studiów weterynaryjnych w Polsce. Med. Wet. 1947. Zagadnienie goścca u zwierząt. Post. Hig. i Med. 1949. Szczegółowa anatomia patologiczna zwierząt domowych. Cz. I. PWN Wrocław 1950 (skrypt). Kronika Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Wrocławskiego od 1.VII.1945—30.VI.1950. 1951. Szczegółowa anatomia patologiczna zwierząt domowych. Cz. II. PWN 1953 (skrypt).

II. Pomocnicze siły naukowe

Ryszard Badura: Zbędność bandaży ustalających w wypadku przykurczu funkcjonalnego u kóz. Med. Wet. 1951. Przypadek polidaktylu u zrebicia. Med. Wet. 1952. Zgorzel wymienia u krowy. Med. Wet. 1952. Nowotwór złośliwy z zatoki górnoścękowej u konia. Med. Wet. 1952. Przyczynę do rozmieszczenia włókniaków u konia. Med. Wet. 1952. Próby leczenia zwierząt tkankami. Pol. Arch. Wet. (dyss. dokt.) 1952. Kilka uwag na temat leczenia zwierząt tkankami. Med. Wet. 1952. Zawiesiny tkankowe najodpowiedniejszą formą tkankolecznictwa. Med. Wet. 1953. Spostrzeżenia kliniczne nad działaniem konserwowanych tkanek. Med. Wet. 1953. Statystyka uszkodzeń u zwierząt w związku z wielkomiejskim ruchem ulicznym. Med. Wet. 1952. Uszkodzenia po upadku z wysokości u małych zwierząt. Med. Wet. 1953. Wypadnięcie

Tymczasem przybywają dalsi asystenci a usilna praca grupy nie ustaje.

W połowie listopada grupa weterynaryjna traci swego kierownika prof. dra Andrzeja Klisieckiego, złożonego poważną chorobą. Władzę obejmuje prof. Markowski jako dziekan i prof. Poluszyński jako prodziekan. Dnia 5 listopada otwarto wpisy studentów, dnia 21 listopada rozpoczęło wykłady dla pierwszego i drugiego roku studiów. Na namiastkowym posiedzeniu Senatu Uniwersytetu odbytym dnia 1 listopada dziekan Markowski uzyskał zatwierdzenie planu pracy nowego Wydziału i jego składu w postaci następujących 18 katedr:

1. Anatomia porównawcza zwierząt domowych — Prof. dr A. Bant
2. Anatomia patologiczna — Prof. dr A. Zakrzewski.
3. Botanika i Encyklopedia Rolnictwa — Prof. dr B. Janowski
4. Farmakologia — Adiunkt dr A. Szwabowicz
5. Fizjologia i Chemia Fizjologiczna — Prof. dr A. Klisiecki
6. Epizootologia — Prof. dr Z. Markowski
7. Histologia i Embriologia — Dr Z. Sembratowa
8. Hodowla małych zwierząt domowych — Adiunkt Dr M. Cena
9. Hodowla ogólna — Prof. dr T. Olbrycht
10. Hodowla pszczół i jedwabników — Adiunkt L. Weber
11. Hodowla szczegółowa — Prof. dr T. Konopiński
12. Mikrobiologia — Dr A. Ratomski
13. Nauka o badaniu środków spożywczych zwierz. poch. Adiunkt L. Ogielski
14. Patologia i Terapia Szcz. chorób chirurg. z ortopedią Prof. dr K. Szczudłowski
15. Patologia i Terapia Szcz. chor. wewn. Prof. dr Z. Markowski
16. Propedeutyka kliniczna i diagnostyka chor. wewn. Prof. dr Z. Markowski
17. Położnictwo weterynaryjne — Prof. dr K. Szczudłowski
18. Zoologia i parazytologia — Prof. dr G. Poluszyński.

Katedry te z wyjątkiem dziesiątej, odstąpionej samorzutnie w czerwcu 1948 roku Wydziałowi Rolnemu zachowały się przez cały okres 5-lecia. Katedry 1-3, 9, 11, 14, 15, 18 były obsadzone od początku przez profesorów zwyczajnych. Katedry 5, 8, 12, 13, 16 objęli stopniowo zastępcy profesorów. Pozostałymi czterema katedrami kierowali zastępczo: Prof. Markowski (4 i 17) oraz profesorowie Akademii Lekarskiej Klisiecki (6) i Sembratowa (7). Z chwilą utworzenia Wyższej Szkoły Rolniczej, a w niej nowego Wydziału Zootechnicznego, przeniesiono z dniem 1 stycznia 1952 r. cztery katedry wydziału oznaczone liczbami 3, 8, 9 i 11 do nowo kreowanego Wydziału.

Równocześnie decyzją Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego zostały zniesione samodzielne katedry histologii i embriologii oraz propedeutyki klinicznej i diagnostyki chorób wewnętrznych, przy czym pierwszą z nich Ministerstwo wcieliło jako odrębny Zakład do katedry anatomii zwierząt, drugą również w formie Zakładu zespoliło z Katedrą chorób wewnętrznych. Natomiast powołano do życia dwie nowe samodzielne Katedry, mianowicie chemię fizjologiczną i fizjopatologię. Tak więc od dnia 1 stycznia 1952 r. Wydział Weterynaryjny Wrocławskiej Wyższej Szkoły Rolniczej posiada 13 Katedr i 2 Zakłady.

W pierwszym posiedzeniu Rady Wydziału, które odbyło się w dniu 14 grudnia 1945 r. wzięli udział dziekan Markowski jako przewodniczący oraz profesorowie Klisiecki, Konopiński, Poluszyński i Sembratowa. Dnia 26 grudnia 1945 r. przybyli pociągiem repatriacyjnym ze Lwowa pozostali pracownicy dawnej Akademii Medycyny Weterynaryjnej w składzie trzech profesorów, kilku asystentów i nieomal wszystkich laborantów i woźnych. Skład osobowy Wydziału wzrósł wskutek tego tak znacznie, że dnia 2 stycznia 1946 r. uruchomiono zajęcia dla wszystkich studiów i rozpoczęło normalną pracę Wydziału.

Data przełomową w dziejach Wydziału był rok 1951, w którym wykończono budowę nowego gmachu tak, że stało się możliwe stopniowe przenoszenie się do niego katedr mieszczących się dotąd w gmachu przy ul. Norwida 25. Osiem katedr teoretycznych otrzymało odpowiednie pomieszczenie pozwalające na szybkie podjęcie pracy naukowej, która w pomieszczeniach poprzednich nie mogła się rozwijać. Czasowo pomieszczono również w tym gmachu w sposób zupełnie niewystarczający cztery katedry kliniczne, które niecierpliwie oczekują realizacji objętej planem inwestycji budowy klinik. Pomieszczenie chwilowe katedr klinicznych nastąpiło kosztem przestrzeni przeznaczonej pierwotnie na cele studenckie i centralnej biblioteki Wydziału.

Z chwilą narodzin Wydziału Weterynaryjnego był on pod względem osobowym najsilniejszym Wydziałem Uniwersytetu. Jednakże połowa katedr była nieobsadzona, co łączyło się ze szkoda zakładów i studentów. Początkowo starano się łagodzić te szkody przez powierzenie kierownictwa katedr prelegentom „przyjeżdżającym”. Niewdzięczną tę rolę pełnili w pierwszych latach prof. dr Alfred Trawiński z Lublina, dr Aleksander Ratomski z Krakowa, inż. dr Jerzy Szafarski z Katowic. Sposób ten jednak nie odpowiadał potrzebom Wydziału. To też gdy nie udało się obsadzić katedr dawnymi pracownikami naukowymi, wprowadzono na katedry własnych młodych pracowników, w miarę zdobywania przez nich szlif naukowców. Wskutek tej decyzji do końca okresu sprawozdawczego 8 katedr i zakładów powierzono zastępcom profesorów, byłym asystentom i adiunktom Wydziału.

Imponująca początkowo liczba 33 pomocniczych sił naukowych okazała się szybko niewystarczająca, ponieważ pierwotna liczba studentów 277 wzrosła w roku 1949/50 do 711, w roku 1953/54 do liczby 737 (łącznie ze starymi absolwentami), a wymogi od poszczególnych katedr, zwłaszcza w zakresie orzecznictwa usługowego wzrosły wielokrotnie. Stąd w dniu 1 lipca 1950 r. Wydział dysponował 82 siłami pomocniczymi na 79 etatach. W roku 1953/54 przy zmniejszonej ilości katedr Wydział dysponował 64 pomocniczymi siłami naukowymi. Z tych samych względów obecna liczba 25 laborantów i 27 woźnych jest zaledwie wystarczająca.

Cwiczenia z ortopedii na Wydz. Wet. WSR
we Wrocławiu

Ciasnota pomieszczeń jest od początku główną przeszkodą w rozwoju Wydziału. Wprawdzie Wydział otrzymał połowę gmachu byłego Instytutu Rolniczego, ale i to nie zaspokoiło potrzeb. Dobrze pomyślane i odpowiednio urządzone kliniki nie były obliczone na kształcenie olbrzymiej liczby studentów. Brak było zupełnie prosektorium anatomo-patologicznego. Stąd najbardziej palącą potrzebą Wydziału jest budowa nowych klinik obsługujących z przepustowością nie poniżej 450 studentów rocznie. Dzięki zabiegom dziekana Banta zamiar budowy nowych gmachów klinicznych, wzdłuż długiej osi placu Grunwaldzkiego, powzięty jeszcze w roku 1946, został włączony do Planu 6 letniego i kredyty na ten cel zostały zapewnione. Doraźne starania o uzyskanie przestrzeni przyniosły również korzystne wyniki. We wrześniu 1946 r. Wydział przejął przyznany mu przez Zarząd Miejski folwark Biskupin, w którym obok łąk nadodrzańskich przydatnych dla celów hodowlanych i budynków gospodarczych, znajdowały się w stanie półruiny trzy obszerne budynki mieszkalne, które doprowadzono do stanu używalności; pomieściły one w sobie zakłady anatomii porównawczej, histologii i embriologii, hodowli ogólnej, hodowli szczegółowej, hodowli małych zwierząt domowych oraz wielką piętrową salę wykładową. Jeszcze wcześniej uzyskano w Uniwersytecie przydział domku przy ul. Gierymskiego 95, w którym po

remoncie pomieszczono Zakład hod. pszczoł i jedwabników. Domek ten wymieniono później na większy przy ul. Diksteina 3, dokąd w dniu 1 stycznia 1949 r. przeniósł się Zakład hodowli małych zwierząt. Zakład hodowli pszczoł znalazł swe ostateczne pomieszczenie w obrębie Biskupina. W przyszłości zakłady biskupińskie mają pomieścić wszystkie katedry obsługujące I i II rok studiów. Kliniki, oraz związane z nimi zakłady mają pozostać przy ul. Norwida 25 i 27. Dzięki godnym uznania, niezmordowanym wysiłkom dziekana prof. dra Banta uzyskano odpowiednie kredyty na budowę trzypiętrowego gmachu o pojemności ponad 27.000 m³ który jest już wykonany i oddany do użytku. W gmachu tym mieszczą się obok zakładów dwie amfiteatralne sale wykładowe, mieszczące do 150 osób. W roku 1954 jest przewidziana rozbudowa jednego skrzydła, w którym znajdzie pomieszczenie nowoczesne prosektorium anatomo-patologiczne oraz dwie dalsze sale wykładowe.

Starania prof. dr T. Olbrychta i jego współpracowników zostały w dniu 28 lutego 1947 r. uwieńczone objęciem w posiadanie Wydziału majątku ziemskiego Bukowiec w pow. Jeleniogórskim, o powierzchni 165 ha wraz ze znacznym inwentarzem żywym i martwym. Majątek ten przekształcono na wzorową fermę hodowlaną i zarodową, połączoną ze stacją sztucznej inseminacji, mającą służyć eksperymentalnej hodowli a także celom dydaktycznym. Przy fermie urządzono w b. pałacu internat dla studentów, którego nie zdołano dotąd uruchomić. Ferma służy zatem jako majątek dochodowy celom gospodarczym Uniwersytetu, nadto jest placówką pracy naukowej. W czerwcu 1949 majątek Bukowiec został przekazany administracji kluczowej majątków uniwersyteckich, a prace doświadczalno-naukowe zostały czasowo wstrzymane z powodu braku odpowiednich środków. W roku 1953 ukończono inwestycje w Katedrze anatomii zwierząt, dzięki którym przepustowość pracowni zwiększyła się przeszło dwukrotnie ku pożytkowi studentów, którzy uprzednio pracowali w opłakanych warunkach, a siły naukowe tego zakładu nie posiadały uprzednio w ogóle pomieszczeń zdalnych do prowadzenia pracy naukowej.

Program nauczania był początkowo wzorowany na przedwojennym programie Lwowskiej Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Ale już w roku 1946 przystąpiono do opracowania nowego programu dostosowanego do zmienionych warunków. Wyniki tej pracy uzgodnione z Wydziałami Weterynaryjnymi Uniwersytetu Lubelskiego i Warszawskiego były przedmiotem rozważań w Sekcji Weterynaryjnej Rady Głównej dla spraw nauki przy Ministrze Szkolnictwa Wyższego. Wielką przeszkodą w nauczaniu był początkowo brak przyrządów, aparatury, szkła, odczynników i literatury. Dużą pomoc wyświadczyło Ministerstwo Rolnictwa przez przydziały leków i instrumentów, przez otwarcie w roku

1947 w obrębie Wydziału kliniki stażowej z dotacją 1 miliona zł, przez powoływanie licznych rzesz studentów na płatne praktyki wakacyjne.

Młodzież Wydziału Med. Wet. pochodząca w ogromnej większości ze środowiska biedoty wiejskiej i robotniczej była zmuszona z małymi wyjątkami do pracy zarobkowej w czasie studiów. Wpłynęło to nie tyle na istotny odpad wśród studentów, ile na znaczne przedłużenie okresu zdawania egzaminów końcowych.

Dopiero od r. 1949 znacznie nasilona przez Ministerstwo Oświaty akcja stypendialna przyniosła wyraźną poprawę w tej dziedzinie. Koło Medyków Weterynaryjnych zawiązane już w 1945 r. wybiło się na czoło uniwersyteckich organizacji młodzieżowych Wrocławia. Na szczególne podkreślenie zasługuje dobrze zorganizowana sekcja czołówek weterynaryjnych, z których studenci zrzeszeni zrazu w koła potem w ZMP, ZSP udzielają w niedzielnych wyjazdach pomocy weterynaryjnej wsioom rejonu wrocławskiego.

Mimo wymienionych trudności w nauczaniu wyniki są dobre, bowiem Wydział wydał do dnia 31 marca 1954 r. łącznie 939 dyplomów lekarzy weterynaryjnych. Jest to ilość rekordowa wynosząca około 1/3 ogółu polskich lekarzy weterynaryjnych.

Ponieważ Wydział uważał, że pierwszym jego obowiązkiem jest zmontowanie na odpowiednim poziomie dydaktyki, przeto zagadnienia naukowe pojawiły się na warsztatach poszczególnych katedr z opóźnieniem. W trosce o podwyższenie kwalifikacji fachowych lekarzy wet. i przygotowanie narybku naukowego wykonano w zakładach Wydziału 77 prac doktorskich zakończonych przyznaniem autorom stopnia doktora medycyny weterynaryjnej; są one wymienione poniżej w bibliografii prac Wydziału. Przeprowadzono 5 przewodów habilitacyjnych; veniam legendi otrzymali dr Marian Sztangerberg w r. 1946 z zakresu hodowli ryb, dr Zofia Sembratowa w r. 1946 z zakresu histologii i embriologii, dr Stanisław Smoliński w r. 1949 z zakresu szczegółowej patologii i terapii chorób wewnętrznych zwierząt domowych, dr Mieczysław Cena w r. 1950 z zakresu higieny zwierząt oraz dr Kazimierz Myczkowski w r. 1952 z zakresu anatomii zwierząt.

Pomimo późnego rozpoczęcia pracy naukowej i nie sprzyjających warunków ilość publikacji Wydziału Med. Wet. w okresie sprawozdawczym osiągnęła liczbę 405, z czego niestety trzecia część jeszcze nie ukazała się w druku nawet w skrótach lub wyciągach.

Powodem jest niewystarczająca ilość polskiego fachowego piśmiennictwa weterynaryjnego. Na trzy wydziały uniwersyteckie i Państwowy Instytut Wet. zatrudniający do 500 pracowników naukowych istnieją obecnie tylko dwa czasopisma naukowe: „Medycyna Weterynaryjna” i „Wojсковy przegląd weterynaryjny”. Trzeci periodyk jako dział Roczników Nauk Rolniczych jest dopiero w okresie przygotowania.

Tematyka prac wykazuje w większości wypad-

ków powiązanie z potrzebami i zagadnieniami terenowymi, ale brak jej zupełnej koordynacji i pełnej planowości. Niewątpliwie nastąpi w tej dziedzinie poprawa z chwilą, gdy proces zcalania katedr Wydziału Med. Wet. w Instytuty i Zespoły zostanie doprowadzony do końca.

Fragment ćwiczeń w Zakładzie anatomii zwierząt
Wydz. Wet. WSR

W styczniu 1947 r. uchwałą Rady Wydziałowej utworzono Instytut Zootechniczny, w którego skład miały wejść cztery katedry hodowli Wydziału Med. Wet. i trzy katedry Wydziału Rolniczego. Opracowano również statut Instytutu i plan jego pracy. Zakład zoologii i parazytologii od roku 1947 należy do międzywydziałowego instytutu zoologii. Według postanowień z kwietnia 1950 roku katedry Wydziału Med. Wet. miały wejść w skład 2 instytutów i 4 zespołów katedr.

Z chwilą powstania nowej uczelni, Wyższej Szkoły Rolniczej, obejmującej Wydział weterynaryjny sprawa zespołów Wydziału została zdecydowana odgórnie. Wydział posiada obecnie dwa zespoły katedr: Zespół patologii i terapii zwierząt, obejmujących Katedry anatomii patologicznej, farmakologii i toksykologii, fizjopatologii, chirurgii, chorób wewnętrznych, położnictwa pod kierunkiem prof. dr Aleksandra Zakrzewskiego oraz Zespół parazytologii i chorób inwazyjnych obejmujący Katedry mikrobiologii, epizootiologii, parazytologii i chorób inwazyjnych pod kierunkiem prof. dr Gustawa Poluszyńskiego. Pozostałe katedry są niezorganizowane. Wyłania się potrzeba powołania dalszego zespołu nauk morfologiczno-fizjologicznych, w którym znalazłby odpowiednie pomieszczenie katedry dotąd niepowiązane.

Od października 1953 roku żywą działalność naukową na terenie Wydziału Weterynaryjnego prowadzi Wrocławski Oddział Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych pod kierunkiem prof. dr Aleksandra Zakrzewskiego, który w roku 1953 pełnił również czynności Prezesa Głównego Zarządu Towarzystwa. Oddział prowadzi co 2 tygodnie posiedzenia naukowe, na których zwłaszcza młodzi pracownicy naukowcy przedstawiają swój dorobek naukowy. Praca naukowa pozawydziałowa wyraziła się przez czynny udział pro-

fesorów w działalności towarzystw naukowych, jak Wrocławskie Towarzystwo Naukowe, Komisja Wet. przy IV Wydziale PAU, w towarzystwach zawodowych jak Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika, Polskie Towarzystwo Anatomiczne, Polskie Towarzystwo Botaniczne, T-wo Zoologiczne, T-wo Parazytologiczne, Wrocławskie Towarzystwo Lekarskie i wiele innych. W dziedzinie popularyzacji wiedzy Wydział zaznaczył swój udział przez wygłaszanie wykładów popularno-naukowych w obrębie powszechnych wykładów uniwersyteckich, na zjazdach naukowych, okręgowych Izb Lekarsko-Weterynaryjnych, na zjazdach pracowników P.G.R.-ów, związków „Samopomocy Chłopskiej” i w pogadankach wygłaszanych przez radio itp.

Odrębną działalność naukową prowadziło Koło naukowe asystentów wydziału. Na posiedzeniach, których w roku 1948/49 odbyło się 15, pracownicy naukowcy Wydziału oraz zaproszeni prelegenci z Wydziału Rolnego i Akademii Lekarskiej wygłaszali odczyty, po których rozwijała się zwykle ożywiona i długotrwała dyskusja. Wszelkie poczynania naukowe Wydziału w zakresie problematyki weterynaryjnej, jak również Towarzystwa Naukowego P.T.W.N. nie korzystają jak dotąd z pomocy lub opieki Polskiej Akademii Nauk, ani nie posiadają w PAN swego przedstawicielstwa. Z całą gotowością pracownicy naukowcy Wydziału współdziałali w urządzaniu i prowadzeniu kursów doszkalających dla lekarzy wet. na życzenie władz państwowej administracji weterynaryjnej oraz naczelnych władz P.G.R. W połowie roku 1946 Miejska Rada Narodowa korzystała ze wskazówek Wydziału przy organizacji pierwszej masowej walki z gryzoniami na terenie Wrocławia. W następnym roku MRN zasięgała rady profesorów Wydziału Med. Wet. przy uruchomianiu ogrodu zoologicznego. Profesorowie ci obecnie tworzą trzon Rady w powyższej instytucji, a poszczególne katedry Wydziału zaspokajają potrzeby ogrodu w zakresie weterynaryjnym. Pod koniec roku 1946 Rada Profesorów Wydziału opracowała szczegółowy plan współpracy katedr Wydziału z przemysłem. Plan ten nie został jednak wprowadzony w życie nie z winy Wydziału.

Ekspozyty Wydziału Med. Wet. były ważną częścią składową weterynaryjnego pawilonu na wystawie ziem odzyskanych, a także wchodziły w skład wystawy uniwersyteckiej urządzonej w tym samym czasie.

Poza normalnymi obowiązkami dydaktyczno-naukowymi Wydział służy swą wiedzą i doświadczeniem rozlicznym lecznikom weterynaryjnym i terenowym lekarzom wet., przeróżnym fermom i ośrodkom hodowlanym, rzeźniom, tuczarniom, czynnikom państwowej służby wet., sądom przy rozstrzyganiu spraw a wreszcie i osobom prywatnym. Powstają tą drogą rozliczne nici i korzenie, którymi praca Wydziału wrasta bezpośrednio w teren. Znika w ten sposób doszczętnie dawniej szkodliwy izolacjonizm, który odsuwał

szarego człowieka i jego troski od wyżyn pracowni uniwersyteckich. W roku 1947 asystenci i laboranci Wydziału założyli spółdzielnię pracy, której celem było wytwarzanie instrumentów i leków wet., których brak dawał się w terenie dotkliwie we znaki. Spółdzielnia „Aswet” dobrze wywiązała się ze swego zadania, uzyskując uznanie za swe wyroby oraz liczne zamówienia z Departamentu Wet. w Ministerstwie Rolnictwa.

Sala wykładowa Wydz. Wet. WSR we Wrocławiu

Wszystkie uchwały i postanowienia Wydziału, z wyjątkiem drobnych spraw załatwianych doraźnie przez dziekanów lub prodziekanów, zapadały na posiedzeniach Rady Wydziałowej. Najliczniejsze posiedzenia odbyły się w pierwszym roku działalności, ponieważ było to wymogiem początkowego okresu organizacji. Prócz Rady działa stale na terenie Wydziału kilkanaście komisji.

Posiedzeń Rady Wydziałowej od roku 1945 — 1954 było ogółem 161. Posiedzeniom Rady oraz całemu Wydziałowi przewodniczyli następujący dziekani i prodziekani.

Dziekani: Prof. dr Zygmunt Markowski od 1. IX. 1945 do 1. IX. 47. Prof. dr Gustaw Poluszyński od 1. IX. 47 do 1. IX. 48. Prof. dr Antoni Bant od 1. IX. 48 do 1. IX. 1950. Prof. dr Aleksander Zakrzewski od 1. IX. 50 do 1. IX. 52. Prof. dr Antoni Bant od 1. IX. 52 do 30. VI. 53 r. Zast. Prof. dr Tadeusz Sobiech od 1. VII. 53.

Prodziekani: Prof. dr Gustaw Poluszyński od 1. XI. 45 do 1. XI. 47. Prof. dr Antoni Bant od 1. IX. 47 do 1. IX. 48. Prof. dr Tadeusz Olbrycht od 1. IX. 48 do 1. IX. 1949. Prof. dr Kazimierz Szczudłowski od 1. IX. 49 do 1. IX. 53. zast. Prof. dr Bronisław Gancarz od 1. IX. 53. zast. Prof. dr Lesław Ogiński od 1. I. 54.

Liczebność profesorów, pomocniczych sił naukowych prowadzących wykłady zlecone, ilość studentów, aspirantów, wydanych dyplomów lekarzy weterynaryjnych, dyplomów doktorskich, nostryfikacji, habilitacji podaje następująca tabelka:

Tabelka statystyczna

	Stan w lipcu 1945	Rok 1946	Rok 1947	Rok 1948	Rok 1949	Rok 1950	Rok 1951	Rok 1952	Rok 1953	Uwagi
Profesorowie										
zast. profes.	5	10	12	12	13	17	17	13	13	
Adjunkci										
Asystenci	33	54	57	57	68	82	72	54	64	
Prowadzący wykłady zlecone										
	4	6	8	8	11	16	20	40	23	
Studenci	277	349	497	627*	664*	711*	571	605	737*	
Aspiranci	—	—	—	—	—	—	—	1	2	
Habilitacje	—	2	—	—	1	1	—	1	—	
Dyplomy doktorskie	—	3	6	5	10	11	12	30	—	
Dyplomy lek. wet.	—	10	25	96	111	93	164	248	185	7**)
Nostryfikacje dyplom. zagranicznych	—	—	—	—	6	8	2	—	—	

*) łącznie z absolwentami **) do 31.III.54

Dorobek naukowy Wydziału za czas od lipca 1945 do 31.III.1954 r. zamyka się liczbą 405 prac i artykułów naukowych wykonanych przez 98 autorów, samodzielnych i pomocniczych pracowników naukowych.

Zainteresowania naukowe autorów obejmowały nieomal wszystkie możliwe kierunki badań z zakresu nauki weterynaryjnej, wkraczając niejednokrotnie w dziedziny pokrewne, to jest w pogranicze nauk lekarskich, biologicznych, zootechnicznych. W latach początkowych stało się to powodem pewnego chaosu w problematyce opracowywanych zagadnień, tym więcej, że braki lokalowe i wyposażeniowe wyraźnie ograniczały możliwości pracy. Dopiero linie kierunkowe wytyczone przez I Kongres Nauki Polskiej, podjęte i kontynuowane w zespołach katedr, szybko narastające wyposażenie naukowe katedr, uzyskanie w roku 1951 odpowiedniego pomieszczenia dla większości placówek w nowym gmachu, ściśle powiązanie katedr z terenem przez ogromną ilość prac usługowych stworzyły warunki i możliwości dla pracy zespołowej i planowo sterowanej.

Z przeglądu poważnej ilości 405 publikacji wylaniają się następujące problemy i zagadnienia:

Problem niepłodności u zwierząt. Zagadnienie to o poważnej doniosłości gospodarczej, wymieniane imiennie w problematyce IX Plenum KC PZPR, jest opracowywane w Katedrze położnictwa (lecznictwo) w Katedrze

hodowli ogólnej (zapobieganie, sztuczna inseminacja), nadto współpracują Katedry: anatomii patologicznej, chemii fizjologicznej (diagnostyka) oraz mikrobiologii i chorób inwazyjnych (czynnik etiologiczny). Problem bazy paszowej. Długoletnie prace Katedry hodowli ogólnej ukończone uzyskaniem szeregu odmian konińskiego zębu dojrzewającego w naszych szerokościach geograficznych są dla sprawy bazy paszowej zdobyczą o znaczeniu ogólnokrajowym. W planie na rok obecny Ministerstwo Rolnictwa przeznaczyło na uprawę tych roślin już 15.000 ha. Zagadnienia łakarstwa jako podstawy bazy roślinnej były przedmiotem mnogich prac Katedry botaniki i encyklopedii rolnictwa. W zakresie trucizn roślinnego pochodzenia skutecznie współdziałała Katedra farmakologii, gdzie opracowano praktyczne, biologiczne próby dla wykrywania trucizn. Problem toksykologii weterynaryjnej opracowuje Katedra farmakologii i toksykologii, która jako jedyna w Polsce prowadzi tego rodzaju badania usługowe i rozporządza ogromnym materiałem badawczym. Na uwagę zasługują badania doświadczalne nad zatruciem solą kuchenną. Zespołowo biorą udział w pracy nad tymi zagadnieniami Katedry anatomii patologicznej i mikrobiologii. Problem tkania kolecznictwa w weterynarii w oparciu o tezę Filatowa wzięła na warsztat swoich prac Katedra chirurgii, wprzegając do współpracy Katedrę epizootologii i położnictwa. Dotychczasowe wyniki mają doniosłe znaczenie w leczeniu ran, zarówno dla weterynarii jak i medycyny. Zwalczanie chorób zakaźnych i inwazyjnych zwłaszcza u młodzieży jest problemem pierwszorzędного znaczenia w hodowli, który opracowują zbiorowo Katedry: parazytologii, mikrobiologii, epizootologii, anatomii patologicznej, chorób wewnętrznych w ścisłym powiązaniu z potrzebami terenu. W dziale schorzeń wirusowych współpracuje również miejscowy oddział Państwowego Instytutu Weterynaryjnego. Problem anemii zakaźnej koni jest badany w zakresie zjawisk biologicznych i hematologicznych w Katedrach chorób wewnętrznych i epizootologii przy udziale fizjopatologii lekarskiej i anatomii patologicznej. Jeśli dotychczasowe wyniki badań w zakresie krzepliwości krwi okażą się stałe i swoiste, diagnostyka niedokrwistości zakaźnej zostanie wzbogacona środkiem o skali i zasięgu światowym. Zagadnienie hematologii klinicznej jest jednym z głównych kierunków prac Katedry chorób wewnętrznych. Katedra opracowuje zagadnienia mało poznane przez hematologów weterynaryjnych, (biopsja, szpik kostny w różnych stanach chorobowych). Zagadnienie autointoksykacji, patogenez i leczenie w schorzeniach morzyskowych opracowuje Katedra chorób wewnętrznych. Mikro i makroklimat polskich środowisk zwierzęcych jest tematem podjętym w Polsce po raz pierwszy przez Katedrę hodowli małych zwierząt (obec-

nie Kat. Zoohigieny). Pionierskie te badania mają ważne znaczenie dla hodowli. Współpracują w powyższym zagadnieniu Instytut Meteorologiczny oraz Katedry Mikrobiologii i Chemii Fizjologicznej. Zagadnienie procesów rozkładowych w produktach zwierzęcego pochodzenia jest przedmiotem zespołowych badań w katedrach Higieny Produktów Zwierzęcych, Mikrobiologii i Hodowli Szczegółowej. Badania nad rozwojem niektórych cech morfologicznych zwierząt w oparciu o materiał wykopaliskowy przeprowadza Katedra Anatomii Zwierząt w ramach badań prowadzonych przez Instytut Archeologii. Prace te przynoszą ponadto cenny wkład do poznania warunków życiowych i obyczajowych dawnych mieszkańców Śląska.

Samodzielni i pomocniczy pracownicy naukowcy Wydziału są członkami wielu towarzystw zawodowo-naukowych, jak np. Polskie Towarzystwo Lekarskie, Towarzystwo Mikrobiologów, Zoologów, Parazytologów, Anatomów, Endokrynologów, Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika i uczestniczą w posiedzeniach naukowych Oddziałów tych Towarzystw. W skali międzynarodowej wypada wymienić udział pracowników Wydziału w Kongresie FAO w Warszawie w roku 1948. Na szczególne wyróżnienie zasługuje praca Wydziału w Polskim Towarzystwie Nauk Weterynaryjnych.

W osiągnięciach dydaktycznych Wrocławski Wydział Weterynarii wysuwa się na czoło krajowych uczelni tego typu. Liczba 939 dyplomów lekarzy weterynaryjnych wydanych do dnia 31 marca 1954 jest rekordowa. Liczba 82 dyplomów doktorskich i 5 habilitacji świadczy o poważnym poziomie warsztatów naukowych Wydziału. Wyrazem troski o dydaktykę jest również fakt wydania w okresie sprawozdawczym 24 podręczników i skryptów dla młodzieży, z których podręczniki z zakresu hodowli szczegółowej, chirurgii, skrypty z okulistyki, anatomii patologicznej mają — obok innych — wartość pionierską.

WYKAZ

prac i artykułów naukowych pracowników Wydziału Weterynaryjnego w latach 1945—1954

1. Samodzielni pracownicy naukowcy

Antoni Bant: Zmienne kształty mięśnia ramiennego u psa. Wyniki dotychczasowych obserwacji nad materiałem zwierzęcym z wykopalisk w Opolu. Morfologia opon mózgowych u ryb. Asymetria w budowie kości zwierząt domowych. Anatomia topograficzna zw. dom. Cz. II. (skrypt). Kostne resztki zwierzęce z terenu Opola z w. XI — XIII (na materiale rozpoznanych 18 tysięcy kości (praca zespołowa). Szyjne przemieszczenie serca u żywego byka (praca zespołowa).

Karol Buluk: O przyroście azotu niebiałkowego w krzepnącym osoczu krwi zwierzęcej i krzepnącym roztworze globulin osocza 1949 (Dyss. dokt.).

Mieczysław Cena: Analiza porównawcza odpornościowych zjawisk przy włośnicy. Med. Wet. 1947, 10, 11, 12, 1948, 1, 2, 3. Problemy zootechniczne Dolnego Śląska. Med. Wet. 1947, 6. Dynamika rozwojowa hodowli kóz w Polsce. Med. Wet. 1947, 8. Wspólnie

z prof. Konopińskim: Produkcja zwierzęca na Śląsku z punktu widzenia techniki hodowlanej. PIWR 1949. Badania nad wchłanianiem promieniowania słonecznego przez skórę zwierząt domowych. Med. Wet. 1949, 3. Z Courvoisierem: Untersuchungen über die physikalischen Faktoren des Stalklimas unter besonderer Berücksichtigung der Abkühlungsgrösse. Schweizer Archiv f. Tierheilkunde. Z Courvoisierem: Die Bedeutung der ultraroten Wärmestrahlung für die Abkühlungsgrösse im Stall. Sch. Arch. f. Tierheilkunde 1949, 7. Badanie warunków fotoklimatycznych w hodowli zwierząt. Med. Wet. 1949, 10. Z Courvoisierem: Die Reflexionseigenschaften des Felles der Schweizer Braunviehrasse. Sch. Arch. f. Tierheilkunde 1950, 2. Badania porównawcze fizykalnych czynników klimatu pomieszczeń zwierzęcych. (Rozprawa habilitacyjna). Pomiar temperatury skóry kotów przy pomocy termoelementów. Med. Wet. 1950, 7. Żyłki w chirurgii weterynaryjnej Med. Wet. 1950. Uwagi nad zwalczaniem much w środowisku zwierzęcym. 1951. Pomiar ochładzania w środowisku zwierzęcym. Med. Wet. 1951. Przyczynki metodyczne do badań fotoklimatycznych w środowisku zwierzęcym. Przegląd Med. i Hydr. 1950—51. Kombinat drobiowy w Libuszy. Gosp. Mięsa 1951. Rozważania nad możliwościami poprawy środowiska hodowlanego w Polsce. Prz. Hod. 1951.

Alfons Chojnowski: Porównawcze oceny wartości badania przez pochwę i prośnicę oraz badań moczu na drodze chemicznej i metodą Cuboniego i makroskopowej metody Masłowskiego dla rozpoznania wczesnej ciąży u klaczy i krów. (Dyss. dokt.) 1947.

Zygmunt Ewy: Wstrząsy wywołane cukrami oraz zależność ich od pożywienia. (Dyss. dokt.) 1946.

Bronisław Gancarz: Leptospiroza psów (Dyss. dokt.) 1949. Z J. Koprowskim: Rzadki przypadek moczości prostej i napadowego krwimoczu u 8 miesięcznego byczka. Med. Wet. 1952. Zanik zębodołów i rozszerzenie kości twarzowych po nosówce. Med. Wet. 1952. Witamina B₁ w leczeniu mięśniachwatu koni. Med. Wet. 1952. Tiosiarczan sodowy w leczeniu zatruc talem u psów. Med. Wet. 1952. Przypadki porażenia ogona i zwieracza odbytu w związku z zakaźnym zapaleniem płuc u koni. Med. Wet. 1953. Wartość lecznicza iperytu azotowego i penicyliny w leptospirozie psów. 1953. Leptospiroza świń. Med. Dośw. i Mikrob. 1953. Patologia i terapia szczegółowa chorób wewnętrznych zwierząt domowych. Cz. I P.W.N. 1951 (skrypt). Patologia i terapia szczegółowa chorób wewnętrznych zwierząt domowych. Cz. II. P.W.N. 1952 (skrypt). Patologia i terapia szczegółowa chorób wewnętrznych zwierząt domowych. Cz. III. P.W.N. 1953. (skrypt).

Bronisław Janowski: Zagadnienia podśiewania łąk. Przegl. Rol. 1946—47. Z Dr W. Janowskim: Rola pastwiska kulturalnego w zapobieganiu chorobom wychowu zwierząt gospodarskich. Med. Wet. 1947. Pastwiska kulturalne jako podstawa hodowli zwierząt. Przegl. Rol. 1947 nr 15—22. Analiza nabłonkowa jako środek pomocniczy przy oznaczaniu zatrucia roślinnego zwierząt. Med. Wet. 1947, 3. Z Dr L. Lewandowskim: Botanika wg wykładów uniwersyteckich. 1948 (skrypt). Zasady przygotowania mieszanek pastwiskowych. Przegl. Rol. 1949, 1. Z Dr L. Lewandowskim: Encyklopedia rolnictwa wg wykładów uniwersyteckich (skrypt). 50 tablic roślin pastwinych i leczniczych dla zwierząt (wielkość i barwy naturalne). Zdrowie a działalność użytkowa zwierzęcia. Med. Wet. 1950, 2. Praktyczne sposoby stwierdzenia zdrowotności siana łąkowego. Med. Wet. 1950. Program wykładów i ćwiczeń botanicznych dla studentów I roku Wydz. Med. Wet. we Wrocławiu. Pasze treściwe jako okolicznościowe czynniki schorzeń zwierząt. Med. Wet. 1950. Żywnienie i utrzymanie zwierzęcia jako czynniki kształtujące jego organizm. Med. Wet. 1951. Pastwiskowe schorzenia zwierząt i zapobieganie im. Med. Wet. 1951. Grzybkowe schorzenia zwierząt gospodarskich. Med. Wet. 1951.

Marian Juny: Waga żywa i poubojowa świń typu białej ostrouchiej a waga i wielkość świeżej skóry su-

rowej (Dyss. dokt. W. Rol.). Klasyfikacja grubościowa skóry białej świni ostrouchej oraz ustalenie prawidłowych linii cięć kruponu w zależności od płci i wieku tej świni, NOT. Stosunki współzależności między grubością skóry białej świni ostrouchej a innymi cechami tej świni, NOT. Ogólny zarys skórozawstwa świńskiego, NOT. Cechy wartości użytkowej konia jako towaru rzeźnego, Roczn. Nauk. Rol. 1951. Badania nad wahaniami sezonów laktacyjnych w poszczególnych rejonach Polski, Roczn. Roln. 1951. Studium nad rozwojem białej świni ostrouchej (rozpr. habilit.), Zarys budowy histologicznej świeżej skóry, NOT. Z prof. dr T. Konopińskiego: Użytkowanie zwierząt domowych. Z prof. dr T. Konopińskiego: Trzoda chlewna, jej pochodzenie, rasy, wychów, żywienie i użytkowanie. Z prof. dr T. Konopińskiego: Przyczynek do poznania wartości użytkowej białej świni ostrouchej — waga żywa i poubojowa a tłuszcz przynerkowy (sadło) Roczn. Nauk Roln. Z mgr. F. Klimą: Ilość krwi u białej świni ostrouchej i jej straty przy masowym uboju, Roczn. Nauk Roln. 1951. Z J. Juszczakiem: Niektóre cechy cieląt nizinnych jako materiału rzeźnego w świetle wrocławskich badań, Roczn. Nauk Rol. 1951.

Tadeusz Konopiński: Żywienie zwierząt domowych Poznań 1947 (podręcznik nagrodzony na Wszechrzeczności Wystawie w Pradze 1947). Chów, żywienie i użytkowanie zwierząt domowych. Cz. II Poradnika dla Osadnika Śląskiego. Warszawa 1947. Możliwości rozwoju chowu zwierząt gospodarskich na Ziemiach Odzyskanych. Przegl. Roln. 1947, 2—4. Chów krewniaczy, a hodowla praktyczna, Med. Wet. 1947, 7. Znaczenie łąk i pastwisk dla chowu zwierząt 1947. Produkcja taniego białka paszowego 1947. Żywienie koni. Poznań 1949. Żywienie świń. Poznań 1949. Hodowla bydła T. I. Pochodzenie, rasy, budowa wewnętrzna, pokrój, typy użytkowe rasy i metody wyceny bydła. Poznań 1949. Z mgr. J. Kotlińskim. Rozwój kształtów u bydła nizinnego od urodzenia do pełnego rozwoju fizycznego, Roczn. Nauk Rol. 1949. Z Dr M. Ceną: Produkcja zwierzęca na Śląsku z punktu widzenia techniki hodowlanej. PIWR 1949. Z Dr M. Junym: Użytkowanie zwierząt domowych. Z Dr M. Junym: Trzoda chlewna, jej pochodzenie, rasy, wychów, użytkowanie i żywienie. Z Dr M. Junym. Przyczynek do poznania wartości użytkowej u białej świni ostrouchej — waga żywa i poubojowa a tłuszcz przynerkowy (sadło). Roczn. Nauk Rol. 1951. Makuch pachnotkowy (perillowy) jako pasza dla krów mlecznych. Roczn. Nauk Rol. Wpływ suszu drożdżowego na mleczność krów, Roczn. Nauk Rol. Różne stadia i kierunki doświadczeń zootechnicznych, Prz. Hod. Żywienie owiec i kóz. Produkcja własnego taniego białka paszowego wraz z dwiema ściennymi tablicami. Hodowla bydła, T. II Dobór, wychów i chów, pielęgnowanie, żywienie, użytkowanie i organizacja hodowli. Z mgr. J. Kotlińskim: Pielęgnowanie bydła. Z mgr. J. Paterem: Skuteczność stanowienia u zarodowego bydła nizinnego w Wielkopolsce, Prz. Hod. Dobór, chów i wychów bydła. Wrocław, 1951. Z Dr M. Ceną: Drogi wyjścia z impasu hodowli zwierząt na Śląsku.

Kazimierz Myczkowski: Morfologia i embriologia wisiorków szyjnych u zwierząt domowych (rozpr. habilit.). Zarys anatomii bydła, Rozdz. w książce „Hodowla bydła” Prof. dr T. Konopińskiego. Poznań 1949. Morfologia porównawcza tętnic wieńcowych serca u zw. domowych. Folia Morph. 1952. Morfologia porównawcza mięśnia zastawkowego u zwierząt dom. Folia Morph. 1952. Złył zasadnicze dogłównie zwierząt domowych. Topografia kończyn miednicowych nutrii. Naczynia sercowe niektórych gryzoni. Naczynia własne serca ptaków.

Czesław Niżanowski: Przemieszczenie, czy zastój w przesuwaniu się serca. (dyss. dokt.) 1947.

Lesław Ogielski: Badania nad odczynem Biernackiego przy przyszczy. (dyss. dokt.), Med. Wet. 1946. Wartość prób biofizykochemicznych przy ocenie mięsa targowego, Med. Wet. 1946. Reaction of vascular vessels against

an invasion of the larvae of trichinella spiralis, Zoologica Pol. 1949, 4, z dr L. Zawadzki i dr L. Szopą; Badania środków spożywczych zwierzęcego pochodzenia, 1949 (skrypt). z Dr A. Szaro i Dr K. Piwowarem: Zamrażanie drobiu w niskich temperaturach, Z z. Prof. dr A. Skurskim i lek. wet. K. Sylwester: Flora bakteryjna procesu gnilnego w warunkach tlenowych. Z z. Prof. dr A. Skurskim i lek. wet. K. Sylwester: Badania nad żywotnością pateczek paratyfusu B w gnilnym mięsie. Z z. Prof. dr A. Skurskim i lek. wet. K. Sylwester: Dynamika wzrostu bakterii w procesie gnilnym powierzchniowym. Z dr E. Ogielską i z. Prof. dr A. Skurskim: Wykrycie toksyn w przedniej komorze oka przy zapaleniu tęczówki. Z dr E. Ogielską i A. Skurskim: Flora bakteryjna spojówki przedniej komory oka przy zapaleniu tęczówki.

Tadeusz Olbrycht: A new instruments for measuring animals. Emp. Jour. Exp. Agricult. 1945 Vol. XIII. Nr 52. Projekt organizacji unasieniania zwierząt. Med. Wet. 1946, 2. Niektóre nowoczesne metody konserwowania pasz. Rolnik, 7. Dobór rozplodników do inseminacji. Prz. Hod. 1946, 8. Tania metoda otrzymywania jadalnych drożdży, Prz. Hod. nr 7. Przykłady nowoczesnej techniki rolniczej. Chł. Droga. Unasienienie zwierząt. Chł. Droga. Żywienie koni ziemniakami. Chł. Droga nr 47. Metody selekcji zwierząt. Med. Wet. 1947, 1. Rozcieńczalnik żółtkowo-cytrynowy. Prz. Hod. 1947, 5. Znaczenie metod statystycznych dla doświadczeń. Prz. Hod. 1948, 1—3. Wyniki doświadczeń nad własnymi odmianami kukurydzy pastewnej. Post. Wiedzy Roln. Nr 3, 1950. Studies on reproductive performance and on an effective method of animal selection, Kraków PAU Seria B, O nowej genetyce. Warszawa 1949. L'importance de l'insemination artificielle. Paris Off. Intern. Ep. 1949. Podstawy rozwoju zootechniki Med. Wet. 1950, 46. Znaczenie suszu w żywieniu zwierząt. Prz. Hod. 1950, 11—12. Możliwości zwiększenia płodności zwierząt, Med. Wet. 1951. Zootechnika. Cz. Ogólna (skrypt) PZW 1951. Kukurydza w żywieniu zwierząt. Prz. Hod. 1951, 1—2. Unasienianie zwierząt gospodarskich. PIWR 1951. Plan 6-cio letni w dziedzinie zootechniki, Med. Wet. 1951, 7.

Gustaw Poluszyński: Kosmos. Ser. A. T. LXV Wrocław 1948 pod redakcją G. Poluszyńskiego. Zoologica Poloniae. T. IV. Wrocław 1948 pod redakcją G. Poluszyńskiego. Zoologica Poloniae T. V. pod red. G. Poluszyńskiego. Kosmos. Ser. A. T. LXVI pod red. G. Poluszyńskiego. Tentaculata. Rozdz. w zbiorowym podręczniku zoologii, Słowo wstępne do wybranych ustępów z Idei ewolucji J. Nusbauma-Hilarowicza. Dziedziczność i zmienność, Post. Hig. i Med. Dośw. 1952. Zasadnicze morfologiczne i biologiczne właściwości kleszczy występujących na ziemiach polskich.

Stanisław Runge: z Dr T. Janakiem, Dr S. Karwasem i Dr J. Koprowskim: Skaza krwotoczna u bydła, Med. Wet. 1952.

Zygmunt Ruszczyk: Wpływ ciąży wielopłodowej na użytkowość mleczną krów. (dyss. dokt. Wydz. Roln.) Roczn. Nauk Roln. 1951.

Alfred Senze: Sposoby rozwierania szyjki macicznej i ich zastosowanie w medycynie weterynaryjnej. Med. Wet. 1945, 3, 4. Dwa przypadki poronienia u krów po znieczuleniu epiduralnym. Med. Wet. 1945, 7. Samodzielność hormonu barwikowego w oświetleniu badań eksperymentalnych, Med. Wet. 1946, 1—3 (dyss. dokt.). Zatrucie miedzią u świń. Med. Wet. 1946, 3. Wspomnienie z przed roku, Med. Wet. 1946, 8. Leczenie mastitis penicyliną. Med. Wet. 1946, 9. Acaprin w piroplazmozie u bydła, Med. Wet. 1946, 10. Obojnactwo prawdziwe u konia. Med. Wet. 1947, 3. Zawód lekarza wet. a odbudowa Państwa. Med. Wet. 1947, 4. Witaminy a płodność. Med. Wet. 1947, 5. Sulfonamidy przy zatrzymaniu łożyska u krów, Med. Wet. 1948, 2. Wartość penicyliny w praktyce lek. wet. Med. Wet. 1948, 4. Z Dr F. Wandokantym: Przypadek tężca u konia wyleczony insuliną. Med. Wet. 1948, 7. Teorie czynnościowej niepłodności. Med. Wet. 1948, 11. Terapia wapniowa w położnictwie wet. Med. Wet. 1948, 12. Wartość prób Cuboniego, Kosiakowa i tzw. reakcji melanoforowej przy wczesnym